

Genoeg is beter

Wordt 2019 de start van een rendabele aardappelteelt?

De NAV vindt het hoog tijd voor modernisering van de contractvoorwaarden! Waarom? We leggen het hier uit.

Voor de akkerbouw is ieder jaar eigenlijk wel bijzonder. En voor de aardappelteelt is 2018 daar zeker geen uitzondering op. In het voorjaar vielen in delen van Nederland zulke hoosbuien, dat er zelfs aardappelen overgepoot moesten worden. Daarna een langdurige warme en droge periode. Hierdoor hebben de aardappelen het zwaar gehad. Waar beregenen mogelijk was, heeft men de schade nog enigszins kunnen beperken. Waar beregenen niet mogelijk was is de opbrengstderiving hoog opgelopen. En dat heeft natuurlijk grote gevolgen voor het rendement van de teelt.

Kostprijsberekening

De NAV-Werkgroep Consumptieaardappelen (WCA) heeft weer een inschatting gemaakt van de kostprijs voor het bedrijf van Frank Pieper voor seizoen 2019 (zie www.nav.nl bij Kostprijzen en saldo's). Nu is het zo, dat een gemiddelde kostprijs niemands kostprijs is, omdat de situatie voor ieder bedrijf verschillend is. De manier van berekenen van de kostprijs is wel vanaf 2010 ieder jaar op dezelfde manier gebeurd en daarom geeft dit wel een beeld van de ontwikkeling van de kostprijs door de jaren heen. De kale kostprijs per kg lag voor 2010 op 13,2 eurocent en voor 2019 ligt deze op 16,7 eurocent (alles ex BTW op klei en uit de schuur leveren begin april). De NAV houdt voor de reële opbrengstprijs (verkoopprijs) een marge aan van 15% voor het risico dat de teler loopt. Als we die marge hanteren en verder dezelfde condities, dan komen we voor 2010 op 15,1 eurocent en voor 2019 op 19,2 eurocent. De teler is van 2010 tot 2019 dus met serieuze stijging van de productiekosten geconfronteerd.

Kosten van beregenen

Tot nog toe is bij deze berekeningen geen rekening gehouden met de kosten van beregenen. Door de klimaatverandering lijkt het er op dat ook in ons land beregenen een structureel onderdeel van de aardappelteelt gaat worden. Daarom heeft de WCA daar ook een inschatting van gemaakt. Wanneer weer alle kosten worden meegenomen van apparatuur, arbeid en brandstof komt de WCA bij een gift van

20 mm op 225 euro per ha per keer uit. Wanneer de aardappelen tot wel vijf of zes keer beregend moeten worden, zoals dit jaar, is dit een stevige verhoging van de kosten.

De prijs van aardappelen in de winkel

De WCA volgt ook de prijs van de aardappelen in de winkel. December 2017 kostte 3 kg gangbare aardappelen in de supermarkt ongeveer € 3,80 en december 2018 was dat € 4,20. Bij aanbiedingen kunnen ze (veel) goedkoper zijn. Opvallend is dat aardappelen in 1 kg verpakking naar verhouding extreem duur zijn: in december 2017 was 1 kg ongeveer € 1,50 en in 2018 was dat € 2,00. De prijsverschillen tussen een aardappeljaar met slechte prijzen (bijv. 2017) en een jaar met goede prijzen zijn in de winkel gering. Prijsverschillen worden natuurlijk deels ook afgevlakt door de hoeveelheid aardappelen die op een vaste-prijs-contract worden geteeld. De verkoopprijs in de winkel voor verse aardappelen is dus nauwelijks afhankelijk van de inkoopprijs. Hoeveel kg in een verpakking zit en of het wel of geen aanbieding is, heeft veel meer invloed.

Kunnen afnemers wel rekenen?

Opvallend was in december 2018 het bericht in de media van Crocky, dat door de extreem hoge aardappelprijs de verkoopprijs van de chips in de winkel in 2019 met 20% omhoog zou moeten. Klopt dat, als we daar aan gaan rekenen? In december 2018 kostte een zakje Crocky chips van 215 gram bij een landelijke supermarktketen € 1,12. Wij doen nu voor het gemak de volgende aannames: bij een rendement in de fabriek van 50% is hier 430 gram aardappelen voor nodig. Als we er nu eens van uit gaan dat de grondstof voor 50% op de vrije markt wordt gekocht en 50% op contract. De vrije markt in 2017 is 5 cent en in 2018 is dat 30 cent. Stel de contractprijs voor beide jaren op 17,5 cent, dan betaalt Crocky in 2017 4,84 cent voor 430 gram aardappelen en in 2018 10,21 cent. Dat is 5,37 cent meer, terwijl de aangekondigde prijsverhoging 22,4 cent is (20% van € 1,12). Dus Crocky, minder dan een kwart van de prijsverhoging kunnen we aan de 'dure' aardappelen toeschrijven. Driekwart is voor de marge van Crocky. En zelfs al waren de benodigde aardappelen allemaal op de vrije markt gekocht, dan verklaart dit nog maar de helft van de prijsverhoging. Crocky kan vast wel rekenen, maar

dan vooral naar zichzelf toe en ze zijn natuurlijk niet de enige! We kunnen dus concluderen dat ook bij de aardappelproducten de verkoopprijs geen nauwe relatie heeft met de inkoopprijs van de aardappelen.

Moderne contractvoorwaarden

De NAV vindt al langer dat het tijd is voor een verbetering van de contractvoorwaarden. In december heeft de NAV in een persbericht gereageerd op geruchten, dat de Nederlandse industrie naar tonnagecontracten zonder overmachtsclausule toe zou willen. Gelukkig heeft de VAVI in reactie daarop vlak voor de Kerst in een bericht op Akkerwijzer.nl verklaard dat dit absoluut niet de bedoeling is. Goed nieuws voor de telers dus! En dan lijkt dit een goed moment voor een verdere modernisering van de voorwaarden.

Voor een toekomstbestendige aardappelteelt is het van groot belang dat de teler een voor hem renderende prijs krijgt. Daarom lijkt het de NAV volstrekt logisch dat de productiekosten voor de teler het uitgangspunt zijn voor de contractprijs. Hierbij kan de kostprijsberekening van de NAV een prima uitgangspunt zijn. Hierdoor zullen die prijzen voor de teler nog een cent of 5 hoger moeten worden dan nu. En daarnaast moet in jaren dat beregenen echt nodig is, de contractprijs ook met die kosten aangepast worden. We hebben laten zien, dat dit nauwelijks invloed heeft op de verkoopprijs van de aardappelen en de aardappelproducten in de winkel. Die ruimte is er dus wel!

De NAV hoopt dat in 2019 een begin gemaakt wordt met een rendabele aardappelteelt voor ALLE schakels in de keten. Het is tenslotte ook voor de industrie van belang dat er continuïteit in de grondstofvoorziening is. Die wordt het beste gewaarborgd door een renderende teelt. Het zou volgens ons beter zijn om in de competitie met andere aanbieders niet te streven naar 'het putje van de markt' maar juist richting afnemers (de retail etc.), als telers en verwerkers gezamenlijk te opereren! **NAV**

Als eerste wens ik iedereen namens het NAV-bestuur een gezond 2019 toe. Daarnaast spreek ik de hoop uit dat het ook zakelijk gezien een succesvol jaar mag worden.

Terugkijkend op het bijzondere jaar 2018 zien we dat we een hectisch jaar beleefd hebben met enorme verschillen in groeiomstandigheden die een enorme impact op de bedrijfsresultaten hebben gehad. Het uitblijven van noodmaatregelen vanuit de overheid voor de meest getroffen gebieden doet zich nog dagelijks gelden. Als belangenehertigers hebben we in de eerste plaats ons succesvolle zilveren jubileum gehad, gecombineerd met een symposium en gezellig diner

waar goede inhoud aan gezelligheid werd gekoppeld. Vanaf deze plek nogmaals dank aan een ieder die deze jubileumviering mogelijk heeft gemaakt. Verderop in dit januari-nummer meer over de inhoudelijke resultaten van het afgelopen jaar.

In 2018 is het ook duidelijk geworden dat de akkerbouw middels de BO Akkerbouw een doorstart kan maken met gezamenlijk teeltonderzoek door middel van collectieve financiering. Na het opheffen van het voormalige Productschap hebben we nog kunnen teren op door boeren opgebouwde reserves, die nu uitgeput waren. De eerste verplichte heffing hiervoor is nog in december verstuurd. Niet alleen zijn door deze unieke collectieve wijze van financiering alle resultaten voor een ieder beschikbaar, het maakt ook mogelijk om er gelden vanuit het bedrijfsleven en de overheid aan toe te voegen. Belangrijke kwesties als oplossingen voor het verdwijnen van gewasbeschermingsmiddelen,

beperkte inzet van meststoffen en oplossen van klimaatvraagstukken vragen echt om inspanningen die niet enkel op het eigen boerenerf mogelijk zijn.

Er is natuurlijk het gevaar dat de BO Akkerbouw gaat uitdijen en zich bezig zou gaan houden met oneigenlijke belangenbehartiging. In deze kwestie is het belangrijk dat de NAV een tegenwicht biedt tegen de krachten vanuit LTO Nederland en de handel en industrie. Immers, de Productschappen en daarvoor het Landbouwschap zijn niet voor niets ter discussie gesteld en opgeheven. Onder het motto 'behoudt het goede en bestrijdt het slechte' zullen de afgevaardigden van de NAV hun uiterste best doen om er wel voor te zorgen dat de huidige BO Akkerbouw inderdaad een nieuw begin blijft vormen om de vooruitgang in de akkerbouw te faciliteren!

Teun de Jong

Coördination Rurale: óók 25 jaar!

Begin jaren negentig van de vorige eeuw zorgden deregulering en globalisering voor verdeeldheid in de landbouw. De gevestigde organisaties stonden in het algemeen die ontwikkeling: vrije handel zou immers goed zijn voor de op export gerichte sectoren. In korte tijd ontstonden als reactie daarop nieuwe, onafhankelijke boerenorganisaties. In Frankrijk was er eerst de Confédération Paysanne, de latere medeoprichtster van Via Campesina, en even later, na felle blokkadeacties tegen ondertekening van het GATT-akkoord, de Coördination Rurale. De NAV voelde zich met beide landbouwpolitiek verwant: géén premies, maar kostendekkende prijzen en geen dumping maar waar nodig aanbodbeheersing. Er volgden verschillende tripjes naar Frankrijk. Maar ze konden helaas niet door één deur: Confédération Paysanne vond Coördination Rurale te rechts en Coördination Rurale vond Confédération Paysanne te links. Het NAV-initiatief om tot één Europese organisatie te komen slaagde dan ook niet. Coördination-oprichter Jacques Laigneau toerde op uitnodiging van de NAV wel een paar dagen door Nederland en Nicolas Jacquet, de akkerbouwman van de Coördination was één van de sprekers bij het tienjarig bestaan van de NAV (www.nav.nl/overige-publicaties).

Graanprijs

De NAV leerde van de contacten met de Fransen: de vrije invoer van graanvervangers en olie- en eiwithoudende zaden veroorzaken niet alleen een Europees graanoverschot en dus een druk op de graanprijs, maar brengt heel de Europese landbouw uit balans: goedkope graanvervangers en soja betekenen goedkoop veevoer. Dat levert een concurrentievoordeel op voor de niet- grondgebonden witvlees-productie (varkens, kippen) en tegelijk benadeelt dat de grondgebonden rood-vleesproductie (scha-

pen, runderen), die in grote delen van Frankrijk en Europa zo belangrijk is. Bovendien: het oorspronkelijke NAV-idee om via verplichte bouwlandbraak het graanoverschot terug te brengen en zo de graanprijs weer kostendekkend te krijgen werd door de Fransen niet gedeeld: zolang zo'n tweederde van de olie- en eiwithoudende zaden geïmporteerd moet worden past bouwlandbraak niet in de EU. De NAV-aandacht voor plantaardig eiwit vindt dus haar oorsprong in Frankrijk.

Krachtenbundeling

De vorming van Via Campesina Europa gaf NAV aanvankelijk hoop, dat het alsnog tot een brede bundeling van gelijkgezinde Europese boerenorganisaties zou komen. Nu vastgesteld is dat de NAV zich daar onvoldoende bij thuis voelt richt ze zich weer op de Coördination Rurale. Zo ging oud-NAV-voorzitter Joop de Koeijer onlangs in op de uitnodiging om weer eens, dit keer het 25e (!), nationale congres te bezoeken. Joop is onder de indruk: 'Ik ben blij dat ik geweest ben. Zo besef je beter tot wat een serieuze organisatie Coördination Rurale uitgegroeid is en proef je dat de moraal goed is.' De aanhang van de boerenorganisaties in Frankrijk blijkt bij de verkiezingen voor de departementale Landbouwkamers, welke elke zes jaar worden gehouden. Gemiddeld haalt de Coördination bijna 25% van de stemmen en in vier departementen zelfs de meerderheid. Landbouwkamers doen ongeveer wat de landbouworganisaties, het Landbouwschap en de Productschappen hier deden, van boekhouden en voorlichten tot beleid uitvoeren. Natuurlijk geldt: hoe meer zetels hoe meer invloed maar ook hoe groter je aandeel uit de collectieve middelen: zo zijn enige tientallen banen gereleateerd aan de zetels van de Coördination in de landbouwkamers. In januari 2019 zijn er weer

verkiezingen en de moraal is hoog...

Naast een huishoudelijk gedeelte had het congres als altijd twee belangrijke thema's. Ze nodigt daartoe een gerenommeerde deskundige uit; in de woorden van de voorzitter 'niet om te laten zien met wie we het eens zijn maar omdat deskundigen ons vooruit kunnen helpen bij het vormen van onze mening en standpunten.' De gevaren van het opkomend populisme in Europa werden door een ervaren correspondent in Brussel van Liberation (een Franse kwaliteitskrant vergelijkbaar met NRC) behandeld. De Coördination toont zich zo politiek onafhankelijk: tegenstanders verweten haar namelijk banden te hebben met het Front National. Belangrijker nog voor ons: de bijdrage van Agriculture Strategies, een onlangs gevormde denktank van voornamelijk Franse oud beleids- en organisatieleden, die de aangekondigde hervormingen van het GLB ineffectief en achterhaald vindt. 'Minder budget, minder beleid terwijl het vastlopen van de WTO, de gebleken instabiliteit van de landbouwmarkten en de veranderde geopolitieke verhoudingen juist om een actiever landbouwbeleid van de EU vragen.' De Coördination concludeerde dat haar gedachtegoed terrein wint. Op www.nav.nl binnenkort meer.

NAV

Terugblik 2018: geslaagd jubileum en het nodige bereikt

Het jaar 2018 is ten einde, tijd voor een terugblik om te zien wat we als NAV hebben bereikt. In de eerste plaats was 2018 het jaar dat de NAV haar 25-jarig jubileum vierde. Een zeer geslaagd jubileum, met een inhoudelijk zeer sterk symposium en een feestelijke sfeer met diner en cabaret. Veel van onze stakeholders waren erbij en het jubileum is ook uitgebreid besproken in de pers. De komst van Minister Schouten, haar inleiding en haar aandacht voor de lezing van voorzitter Teun de Jong gaven ons natuurlijk een uitgelezen kans om de NAV-standpunten helder naar voren te brengen bij deze nieuwe minister. De minister gaf in juni al aan dat ze een transitie naar kringlooplandbouw voorstaat, wat goed overeenkomt met de bezwaren van de NAV tegen gesleep met voedsel en grondstoffen over de hele wereld. Teun de Jong legde in zijn presentatie de nadruk op de positie van boeren in de markt en op de regels die tot nu toe verduurzaming tegen gaan en we hebben sindsdien gemerkt dat de minister dit duidelijk heeft meegenomen.

Succes bij oneerlijke handelspraktijken

Sinds er weer een Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is, zien we als belangenbehartiger een kentering: onze jarenlange lobby voor betere prijzen, een sterkere positie van de boer in de keten en tegen oneerlijke handelspraktijken heeft vruchten afgeworpen. Regelmatig valt nu de term 'kostprijs' in de debatten in de Tweede Kamer. Daarnaast is er op Europees niveau succes geboekt met het vaststellen van de richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken. De NAV heeft de afgelopen jaren als enige in Nederland steeds volgehouden dat er wel degelijk sprake is van oneerlijke handelspraktijken in de agrovoedsel keten en we zien nu dat dit internationaal erkend wordt. Zoals we vorige maand beschreven, heeft dit tot gevolg dat bepaalde praktijken worden verboden en dat er een aparte afdeling binnen de ACM komt voor klachten.

Aandacht voor mest en gewasbescherming

Ook op het gebied van mestwetgeving is het nodige bereikt: de NAV heeft de laatste twee jaar actie gevoerd voor vernieuwing van de modellen waarmee WUR de emissie van mineralen berekent en voor het direct meten van mineralen en bepalen van welke bron ze afkomstig zijn. Immers, mineralen als fosfor kunnen ook vrijkomen uit waterbodems, de landbouw is lang niet altijd de oorzaak en moet ook niet worden afgerekend op emissie uit andere bronnen. De modellen van de WUR worden inmiddels vanwege ons com-

mentaar bijgewerkt. Ook bij de herziening van de waterschapsbelasting heeft ons argument, dat de landbouw alleen moet betalen voor wat ze zelf veroorzaakt, gehoor gevonden en in ieder geval geleid tot uitstel van het nieuwe stelsel.

Wat betreft gewasbescherming blijft het moeilijk, om het debat te voeren op inhoudelijke, wetenschappelijke gronden. De NAV heeft samen met Cosun en LTO bezwaar gemaakt tegen verbod op zaadcoating van bietenzaad met neonicotinoïden. Immers, het alternatief is meer schadelijk voor het milieu. Maar de emotionele lading is zo hoog, dat we in deze discussies niet altijd gehoor vinden bij politici. De NAV blijft zich sterk maken voor behoud van een voldoende breed middelenpakket. Direct daaraan gerelateerd is de discussie over nieuwe veredelingsmethoden zoals CRISPR Cas. Minister Schouten deelt ons standpunt dat deze technieken nodig zijn voor verdere verduurzaming, dus richt onze lobby zich nu vooral op de EU.

Handelspolitiek, kringlooplandbouw en klimaat

Langzaamaan zien we bij de ambtenaren van het Ministerie van LNV ook meer interesse voor ons standpunt dat voedsel buiten vrijhandelsverdragen moet worden gehouden om te komen tot kostendekkende prijzen. TTIP heeft een tijdje in de la gelegen, maar het bezwaar van de NAV tegen de deal van EU-voorzitter Juncker met president Trump om in ruil voor export van auto's meer soja uit de VS te importeren heeft wel aandacht gekregen. Waar men ons een paar jaar geleden wel eens verweet dat de samenhang tussen een en ander wel erg vergezocht was, is men nu meer bereid om bijv. het verband te zien tussen de 'sojadeal' van Juncker en hoe dit het streven naar meer teelt van plantaardig eiwit in de EU juist belemmert. De visie van de minister dat we toe moeten naar kringlooplandbouw plus het feit dat er maatregelen moeten worden genomen tegen klimaatverandering, hebben de NAV ook bezig gehouden in 2018. Zo heeft de BO Akkerbouw op verzoek van de NAV de Cool Farm Tool laten vertellen. We hebben dit programma toegelicht in de over het algemeen goed bezochte regio-avonden en inmiddels wordt de Cool Farm Tool ook gebruikt door Veldleeuwerik. De NAV heeft input geleverd voor de klimaattafels, waarbij wij vooral nadruk hebben gelegd op het feit dat boeren betaald moeten worden voor hun

inspanningen. Wat betreft de kringlooplandbouw heeft de NAV met succes gelobbyd voor aandacht voor de huidige mestwetgeving. De minister heeft op televisie en bij diverse gelegenheden toegegeven dat juist haar eigen mestwetgeving een belangrijke belemmering vormt voor transitie naar kringlooplandbouw en heeft een eerste bijeenkomst georganiseerd om deze wetgeving te herzien.

Droogte

Vanwege de uitzonderlijke droogte heeft de NAV eind juli een brandbrief gestuurd aan het Ministerie van LNV om de vergroeningsregels aan te passen en om de bedrijfstoelagen eerder uit te keren, wat was goedgekeurd door de Europese Commissie. De NAV was zeer teleurgesteld dat het Ministerie in overleg met LTO besloot tot hulp bij overbruggingskredieten in plaats van eerdere uitbetaling, omdat dergelijke kredieten de boeren geld kosten. Ook waren we teleurgesteld dat het Ministerie zo laat reageerde op de voorstellen over vergroening, dat het eigenlijk mosterd na de maaltijd was. Wel hebben we nog succes geboekt bij de Brede weersverzekering: de voorwaarden worden nogmaals bekeken en de Tweede Kamer heeft een motie aangenomen waardoor de assurantiebelasting op deze verzekering in 2020 afgeschaft moet zijn.

Regionale kwesties

Ook in lokale kwesties heeft de NAV zich geroerd dit jaar. Als vervolg op een met de NMV gezamenlijk georganiseerde protestavond tegen de mijnbouwschade, is er in februari door Groningers een demonstratie tegen mijnbouwschade met tractoren uit Groningen in Den Haag uitgevoerd, die heel veel landelijke publiciteit opleverde plus de toezegging om de schade van boeren serieus te nemen. Inmiddels heeft de 'agrarische tafel' een pakket met aanbevelingen opgesteld en is door NAV en NMV de Stichting Boerenbelang Mijnbouwschade opgericht.

Vooruitblik 2019

Natuurlijk is de belangenbehartiging nooit af. In dit nieuwe jaar gaat de NAV zich o.a. sterk maken voor rendabele aardappelteelt, invulling van de kringlooplandbouw, effectieve gewasbescherming door behoud van een effectief middelenpakket en versnelling van de toelating van groene middelen, verdere toename van de teelt van eiwitgewassen en natuurlijk voor het GLB na 2020. En bij alle ontwikkelingen blijft natuurlijk het speerpunt van de NAV dat boeren een behoorlijk inkomen uit de markt moeten kunnen halen. Daarom hebben we in februari als thema voor ons jaarcongres gekozen voor 'nieuwe verdienmodellen bij nieuwe ontwikkelingen'. Het kan immers niet zo zijn dat er steeds meer eisen worden gesteld die kosten en risico's met zich meebrengen voor boeren zonder dat deze betaald worden! **NAV**

Minister Schouten bij het NAV-jubileum

NAV-voorzitter Teun de Jong spreekt op het NAV-jubileum

En wat deed de NAV nog meer in december?

- De NAV heeft deelgenomen aan de eerste bijeenkomst van de werkgroep Versnelling Toelating Groene Gewasbeschermingsmiddelen.
- Twee bestuursleden hebben de NAV-visie ingebracht bij de bijeenkomst 'Herziening mestbeleid', georganiseerd door het Ministerie van LNV.
- De NAV heeft de jaarvergadering van Nefyto bijgewoond. Thema was 'Kunnen we zonder?'.
- De NAV heeft deelgenomen aan een door het Ministerie van LNV belegde bijeenkomst over risico-beheer.
- De NAV heeft bij een extra bijeenkomst van de Klankbordgroep Akkerbouw van de NVWA gepleit voor een ander chitwoodi-beleid.
- De werkgroepen Klimaat, Mineralen, Poot aardappelen en Consumptie aardappelen zijn allemaal bij elkaar geweest. De laatste twee hebben de kostprijsberekeningen aangepast. **NAV**

Algemene Ledenvergadering en Jaarcongres 13 februari 2019

De ALV van de NAV zal dit jaar plaatsvinden op 13 februari 2019 van 15.30 tot 17.30 uur in de Shortgolf in Swifterbant. Het voorstel voor de agenda is:

1. Opening en vaststellen agenda
2. Notulen ALV 28 februari 2018
3. Ingekomen stukken en mededelingen
4. Jaarverslag
5. Jaarrekening
6. Begroting
7. Bestuursamenstelling: Geert Dubben is

statutair aftredend en stelt zich herkiesbaar. Tegenkandidaten kunnen zich melden via info@nav.nl.

8. Uitkomsten ledenpeiling
9. BO Akkerbouw
10. Rondvraag
11. Sluiting

Aansluitend is er een maaltijd. Van 19 tot 22 uur is het Jaarcongres met als thema 'Nieuwe verdienmodellen bij nieuwe ontwikkelingen'.

NAV

Nog meer oneerlijke handelspraktijken

In december zijn de laatste onderhandelingen geweest over de Richtlijn Oneerlijke Handelspraktijken in de EU. Om alles af te ronden voordat het voorzitterschap van de EU wisselt per 1 januari is zeer intensief onderhandeld. Onverwacht zijn er op het laatste moment nog een aantal handelspraktijken toegevoegd aan de acht die al in de richtlijn stonden (zie NAV-ledenblad december 2018):

- Producenten hebben recht op een geschreven contract;
- Het eisen van betaling van diensten die niet zijn geleverd door de afnemer is verboden;
- Afnemers mogen geen vertrouwelijke gegevens gebruiken;
- Afnemers mogen niet dreigen met represailles;

- Afnemers mogen geen geld eisen voor afhandelen van klachten;
- Afnemers mogen geen advertentiekosten doorberekenen aan de producenten.

Bovendien is het mogelijk geworden dat derden (o.a. belangenbehartigers zoals de NAV) de klacht indienen i.p.v. de boer zelf, zodat anonimiteit beter kan worden gewaarborgd. De richtlijn beschermt bedrijven tot een omzet van 350 miljoen en producenten en bedrijven zowel binnen als buiten de EU. Nu een en ander definitief is gemaakt, zijn alle lidstaten verplicht dit binnen twee jaar in nationale wetgeving op te nemen. **NAV**

Agenda

- 11 januari 2019:** Werkbezoek Laura Bromet, (GroenLinks)
- 23 januari 2019:** bestuursvergadering
- 13 februari 2019:** ALV en Jaarcongres, Shortgolf, Swifterbant

Foto voorpagina: Aleid Dik

Tip over gewasbescherming

Wanneer u twijfels heeft of bepaalde gewasbeschermingsmiddelen nog zijn toegelaten en uw adviseur weet het ook niet zeker, dan kunt u het beste kijken op www.ctgb.nl onder Toelatingen.

NAV

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2020 betaalt u € 100,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2020 is de contributie € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstrijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06-15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

 @NAV_AkkerBouwer

 Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

 Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord
Ytzen Pieter van der Werff
06 - 20 40 42 66

Regio Noordoost
Berend Jansema
0599 - 326 308

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraad
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Kees van Dijk
0167 - 502 211

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 2 februari.